

Neljännenvuosittain ilmestyvä kulttuurilehti
Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry

Jedidut



3 • 2013

יְדִידוּת



*Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
www.suomi-israel.fi, liitto@suomi-israel.fi*

SSN-L 1235-8290
ISSN 1235-8290 (Painettu)
ISSN 1799-0742 (Verkkójulkaisu)

Vastaava toimittaja: Reino Kurki-Suonio jedidut@suomi-israel.fi
Toimituskunta: Mikael Enckell, Vesa Hirvonen, Juha-Pekka Rissanen,
Sirkku Salmela, Mila Westerberg.
Ilmestyy: neljä kertaa vuodessa. Vuosikerta 20 euroa, kestopainos 15 euroa.
Ilmoitushinnat: 1/1 s. 170 euroa, 1/2 s. 95 euroa, 1/4 s. 55 euroa, 1/8 s. 35 euroa.
Painopaikka: Painomerkki Oy, Helsinki. Taitto: Kirsi Pääskyvuori.



Vuonna 1953 perustetun, holokaustin muistolle omistetun Yad Vashem -museon nimi tulee Jesajan kirjasta: "Heillekin minä luon muistomerkkin, poikia ja tyttäriä kestävämmän, annan nimen, joka ei koskaan katoa" (Jes. 56:5). Länsimuurin jälkeen Yad Vashem on Jerusalemin suosituin matkailukohde, jossa vuosittain käy yli miljoona matkailijaa. Kävijöiden poikkeuksellisen kiitävien lausuntojen perusteella se sai tänä vuonna maailman matkailukohteille vuosittain jaettavan TripAdvisor-palkinnon (ks. s. 13). Kuva: Wikipedia.

23. vsk, nro 3/2013

Shalom!	3
Israelin kirjallisuuden kaudet	4
Israelilaisia muusikoita Kuhmossa	7
Paimenet johtajina	8
Israelin talousihme	10
Kristittyjä johtajia kokoontui Yad Vashemissa	12
Yad Vashemille tunnustuspalkinto	13
Israelin suurlähetystön lähetystösihteeri Yuval Donio-Gideonin läksiäiset	14
Tapani Oksanen 70 vuotta	15
Tisha Be'av kokosi tuhansia juutalaisia Länsimuurille	16
Oletko nähnyt nämä?	17
Natalie Portman ohjaa kuvauksia Israelissa	18
Upeaa näyttelemistä ja älykästä tekstiä	19
Daavidin ja Salomon aikainen piirtokirjoitus löytyi temppelevuorelta	20
Arkeologit löysivät kuningas Daavidin palatsin	21
Juutalaisia juhlapäiviä syksyllä 2013	22

Suomi-Israel yhdistysten liitto ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomien ystävyysyhdistysten liitto. Tätä linjaa seuraten Jedidut pyrkii lisäämään Israelin maan ja kansan tuntemusta sekä levittämään tietoa Israelin kulttuurista, historiasta ja yhteiskunnasta.

Shalom!

Hyvää uutta kouluvuotta!

Usein Israelin kouluvuoden alkaessa järjestävät opettajat tai vaikutusvaltainen, maanlaajuinen vanhempainyhdistys lakon tai työneisauksen saadakseen huomion kiinnitetyksi koulun erilaisiin epäkohtiin. Milloin ongelma on työaikoihin liittyvä, milloin palkkaus tai milloin vaikkapa turvallisuusjärjestelyt. Tänäkin vuonna, jo toukokuun lopulla, yläkoulujen opettajat julistivat avaavansa työneisauksen uuden kouluvuoden alettua protestina sitä vastaan, että jo vuonna 2008 laadittua "Ofek"-uudistusohjelmaa ei ole käynnistetty vielääkään. Sillä pyritään tasokkaan koulutuksen järjestämiseen tasapuolisesti kaikille.

Esikoulu alkaa viiden vuoden iässä ja peruskoulu 6-vuotiaana. Tänä vuonna koulun lukuvuosi alkoi poikkeuksellisen aikaisin eli jo 27. elokuuta, kun se yleensä alkaa 1.9. Kesäloma on noin kahden kuukauden pituinen (heinä-elokuu). Peruskoulun opiskeluviikon pituus on kuusi päivää. Koulupäiviä lukuvuoden mittaan kertyy suunnilleen sama määrä kuin Suomessa. Opinnot keskeytyvät varsinkin syyskaudella uskonnollisten juhlien vuoksi lähes kuukaudeksi (rosh hashana/uusi vuosi, jom kippur/sovintopäivä, sukkot/lehtimajanjuhla ja simchat tora/lain ilojuhla).

Ennen nyt alkanutta lukuvuotta keskusteltiin Israelissa vilkkaasti muun muassa siitä, etteivät koulutusmahdollisuudet ole samanlaiset kaikille. Eriarvoistumista on syntynyt tulotasojen erojen mukaan. Jo pitkään on tiedetty, ettei Israelin kouluissa olla päästy kovin hyvin oppimistavoitteisiin, sikäli kuin katsotaan PISA-tutkimuksen tuloksia. Siinä taas Suomi on loistanut "malioppilaan" tavoin. Kyseessä on tiedollisten tavoitteiden saavuttamista mittaava kansainvälinen vertailututkimus. Tutkimus on kohdistunut vain peruskoulutukseen, ja sen selvityskohteina ovat olleet nimenomaan matemaattiset aineet ja luonnontieteet.

Mielenkiintoista kyllä, Israelissa oppilaat keskimäärin viihtyvät hyvin koulussa, eli sosiaalinen puoli on hyvin hoidettu.



Meillä siinä suhteessa tilanne on lähes päinvastainen. Ainakin oppilaille tehdyt kouluviihtyvyysskyselyt ovat paljastaneet, että tiedollisten tavoitteiden saavuttamisen ylikorostamisen sijasta olisi tärkeää panostaa yhdessä viihtymiseen ja kaikenpuolisen "mukavuuden" vahvistamiseen.

Omista lapsistani kaksi neljästä ehti käydä Israelissa lastentarhan ja alakoulun (yksi kokonaan ja toinen yhtä luokkaa vaille), ja kaksi nuorempaakin kävivät lastentarhansa siellä. Tämän omakohtaisen kokemuksen perusteella voin sanoa, että koulun ja kodin välinen yhteistyö oli hyvin vilkasta. Opettajat antoivat oppilaiden vanhemmille henkilökohtaisen puhelinnumeron, josta saatoimme tarpeen mukaan tavoittaa heidät vapaa-aikoinakin. Järjestimme yhteisvoimin opettajien ja vanhempien kesken koulun juhlia, vanhemmat osallistuivat oppilaiden retkiin, vanhemmat toimivat keskenään aktiivisesti jne. Suomeen palattuamme koimme usein, ettei koulun ja kodin välinen yhteistyö toiminut luontevasti, ja että koulutyöskentelystä puuttui paljolti kokemuksellisuus ja elämyksellisyys, jotka olivat vahvasti mukana Israelissa. Toki Israelin kouluelämään kuului toisaalta aikamoinen kaoottisuus, eikä opiskelu läheskään aina edennyt opetussuunnitelmien mukaan. Silti, juuri sellaisena, kaikessa oli "tekemisen meininki" ja "elämän maku".

Korkeakoulumaailma on oma lukunsa. Israelissa löytyy lukuisia erittäin tasokkaita opinahjoja korkeamman koulutuksen tasolla. Näin on Suomessakin, jopa opiskelijalle ilmaiseksi. Israelista on Suomessa (mm. kotikaupungissani Vantaalla) käynyt useita opettajista koostuneita opintoryhmiä, jotka ovat halunneet ymmärtää Suomen peruskoulutuksen "menestystarinaa". Yksi osatekijä on opettajiemme korkea koulutustaso; meillähän lastentarhan opettajista lähtien tarvitaan yliopistotasoinen koulutus pohja. – Jospa jatkossakin voisimme oppia monenlaista hyödyllistä toinen toisiltamme. Ovathan olosuhteemme kovin erilaiset, ja varmaan vuorovaikutuksessa saamme oivaltaa toisiltamme kumppaakin auttavia asioita.

J-P. Rissanen

Liiton verkkosivuilta www.suomi-israel.fi löytyy tietoja Israel-ystävyyteen liittyvästä toiminnasta Suomessa sekä linkkejä Israel-tietouden ja Israelin kulttuurin kannalta kiinnostaviin verkkosivuihin.

Täydennyksiä näihin tietoihin voi lähettää osoitteella portaali@suomi-israel.fi.

ISRAELIN KIRJALLISUUDEN KAUDET

Ja'akov Sarig

Jedidutin numeroissa 2/2012 ja 3/2012 ilmestyi alkuosa tohtori Ja'akov Sarigin nyky-Israelin kirjallisuutta käsittelevästä esitelmästä. Tässä esitelmä jatkuu Jom kippur -sodan jälkeisestä ajasta eteenpäin. Esitelmän uusinta kautta käsittelevä loppuosa jää vielä seuraavaan numeroon. Tekstin on hepreasta suomentanut Juha-Pekka Rissanen.



Ja'akov Sarig (oik.) ja Juha-Pekka Rissanen.



A. B. Jehoshua (s. 1936)



Jitzhak Ben-Ner (s. 1937)



Avot Yeshurun (1904–1992)



Chaim Be'er (s. 1945)

Jom kippur -sodan vaikutus

Historiallisilla tapahtumilla on läheinen yhteys Israelin kirjallisuuteen. Rajakohtina voidaan nähdä Israelin käymät sodat:

- Itsenäisyys sodan (1948) kausi
- Itsenäistyneen Israelin kausi 1960-luvulta lähtien
- Kuuden päivän sodan (1967) kausi
- Jom kippur -sodan (1973) kausi
- Libanonin sodan (1982) kausi
- "Uusien äänien vartio" 1980-luvulta eteenpäin

Jom kippur -sodan jälkeen kirjallijat korostivat etäännyttäen patrioottisesta näkökannasta reagoinnillaan sotaan ja vaatimalla poliittisesta todellisuudesta nousevaa realistista näkemystä. Juonet askaroivat passiivisten ja toivottomien sankarien kuvailussa. Nämä sankarit ilmaisivat kuvitelmiä vastakohtaa.

Viha kohdistettiin pettymyksen tuottaneita ideologioita kohtaan, joita olivat *suurenmoinen sionismi* – koko juutalaisen kansan paluu kokonaiseen isänmaahan – ja *isänmaan asutus kuuden päivän sodassa vallatuilla alueilla*. Nämä tunteet saivat ilmauksensa luomuksissa kuten **A. B. Jehoshuan Rakastaja**, **Jitzhak Ben-Nerin Auringonlasku maaseutukylässä**, **Avot Yeshurunin Syyrialais-afrikkalainen repeämä** ja **Chaim Be'erin Sulat**.

A. B. Jehoshua kirjoitti *Rakastajan* kritiikkinä, vaikkapa ehkä hieman ohi ampuvana, Jom kippur -sodan jälkeisestä israelilaiskulttuurista. Kertomus kuvailee "keskimääräistä" israelilaisperhettä Jom kippur -sodan aikaan. Aivan kuten valtio oli kriisissä tuolla hetkellä, samoin on tämä perhe. Se on täynnä sisäisiä paineita ja kommunikoinnin puutetta, aivan kuten valtiokin oli tuona ajanjaksona.

Jom kippur -sodassa räjähti "vahvan Eretz Israelin" ideologia. Se jätti taakseen sekavan kansan sellaisen voiton jälkeen, josta jäi luhistumisen vaikutelma. Uusi israelilaisuus poikkesi aikaisemmasta, sellaisesta ylpeästä israelilaisuus-

desta, joka uskoi olevansa voittamaton. Uudet israelilaiset etsivät itseään. He etsivät vastauksia kysymyksiin, jotka vielä muutama viikko aikaisemmin näyttivät yksinkertaisilta ja ymmärrettäviltä.

Myös kirjailijat Jitzhak Ben-Ner kirjassaan *Auringonlasku maaseutukylässä* (1978) ja Avot Yeshurun kirjassaan *Syyrialais-afrikkalainen repeämä* (1974) käsittelevät poliittista ja moraalista maanjäritystä, joka ravisteli israelilaista yhteiskuntaa Jom kippur -sodassa, ja joka aiheutti murtuman myös israelilaiselle identiteetille.

Chaim Be'er ilmaisee kirjoissaan selvästi mielipiteensä yhteiskuntaa ja valtiota koskeissa kysymyksissä. Hän arvostelee uskonnollista sionismia ja väittää, että se on menettänyt lähetystehtävänsä. Hän vastustaa Länsirannan asuttamista. *Sulat* (1979) on romaani, jonka lähtökohta on 1950-luvun Jerusalemissa, ja loppu Siinailta Jom kippur -sodassa. Ainutlaatuinen ystävyys kehittyi siinä herkan lapsen ja sellaisen oudon miehen välille, joka pyytää saada vapauttaa maailman.

Chaim Be'erin kirja *Laulujen aika* (1987) kertoo herkan aikuistuvan ihmisen tarinan, joka kirjoittautuu armeijaan ja löytää itsensä armeijan rabbinaattiyksiköstä kuuden päivän sotaa edeltävänä aikana. Päähenkilön tapaamien henkilö-hahmojen kautta kirjailija kuvaa messiaanisen kokemuksen kasvua sekä sitä koskevia erilaisia maailmankatsomuksellisia ja uskonnollisia lähestymistapoja.

Poliittinen romaani ja allegorinen kirjallisuus alkoivat kukoistaa reaktiona Jom kippur -sodalle. Se oli kirjailijoiden reaktio sellaisille ideologioille, joiden aika oli ohi, ja vaatimus keskittyä niihin ajankohtaisiin aiheisiin, jotka määrittelevät sen, mitä tapahtuu tällä hetkellä. Pääasiallisia kirjoitusaiheita olivat

- johtajien olemus ja ideologia.
- heidän asenteensa arabien ja israelilaisten välisessä kiistassa,
- syyt siihen, ettei rauhaa ole saavutettu,
- siihen syyllisten tunnistaminen sekä
- odotettavissa olevat valtiota uhkaavat katastrofit.

Teosten polemiikki edusti niitä erimielisyyden aiheita, joihin poliittinen keskustelu keskittyi teoksen kirjoitusajanaan, ja tämä tapahtui kuvaamalla niitä paineita, joita syntyi perheiden elämässä ja jotka erottivat veljeksiä toisistaan, vaimon miehestään ja isiä pojistaan.

David Grossman aloitti kirjailijantyönsä 1980-luvulla. Hänen romaaninsa *Vohlan hymy* (1987) tutki elämää Länsirannalla israelilaismiehityksen alla. Sen taustalla on sarja kirjoituksia *Keltainen aika*, joka julkaistiin myös kirjana vuon-



David Grossman (s. 1945)



Amos Oz (s. 1939)

na 1987 vähän ennen ensimmäistä intifadaa. Hänen kirjansa *Rakkauden arvon tutkija* (1986) on neljä eri näkökulmaa sisältävä kertomus holokaustista selvinneistä.

Grossmanin kirja *Sinne missä maa päättyy* (2008) kertoo Orasta, israelilaisesta äidistä, jonka poika Ofer on armeijan operaatioon osallistuva sotilas. Ora yrittää odottaa Oferia kotona, mutta kehittelee mielessään järkytystä, jonka hän kokosi kaupungin upseerin sotilaiden tullessa sisään ja ilmoittaessa pojan kuolemasta. Hän päättää lähteä retkelle, jottei hän olisi kotona sanoman saapuessa ja siten paetakseen sitä. Retken tarkoitus on puhua Oferista, mutta käytännössä tulee analysoiduksi kuva perheen elämäkertomuksesta. Pitkin kirjaa ilmassa on kysymys, jonka Ora kysyy itseltään: "Onko Ofer loukkaantunut sotilaallisen operaation aikana?" Aina uudestaan nousee esiin aihe, joka liittyy israelilaisten moniin erilaisiin suhtautumisiin israelilais-palestiinalaiseen taisteluun nähden.

Grossman itse oli nuorukainen kuuden päivän sodan aikaan, sotilas Jom kippur -sodan aikaan ja sotilaan isä toisen Libanonin sodan aikaan. Hän aloitti kirjan kirjoittamisen vuonna 2003 ja lopetti sen poikansa Urin kaatumisen jälkeen. Elokuun 12. päivänä vuonna 2006 Uri kaatui toisen Libanonin sodan viimeisten tuntien aikana Etelä-Libanonissa, kun panssarintorjunta-ammus osui hänen tankkiinsa. Asennoitumisestaan romaanin ja todellisuuden väliseen suhteeseen David Grossman sanoi: "Minulla oli silloin tunne – tai oikeammin harras toive – että tämä kirja suojelisi häntä."

Niinä tulitauon vuosina, jotka olivat Länsirannan ensimmäisen intifadan ja El-Aktza -intifadan välillä, joista jälkimmäinen johti Oslon nelman räjähtämiseen, **Amos Oz** kirjoitti kirjansa *Pantteri kellarissa* (1995), poikkeuksellisen kertomuksen ystävydestä *shoasta* pelastuneiden vanhempien, Palestiinassa ennen valtion syntyä kasvaneen juutalaispojan ja pyhiin kirjoituksiin ja juutalaisiin empaattisesti suhtautuneen brittisotilaan välillä.

Libanonin sodan kausi

Libanonin sodan (kesäkuu 1982) moraalisella ja poliittisella traumalla oli vahva vaikutus kirjallisuuteen. Syntyi nuorten ja vanhojen runoilijoiden protestirunojen aalto, jossa sota esitettiin rikollisena murhaamisena, poikkeamisena sionistis-kansallisesta ja humanistisesta perinnöstä, joka hajosi Israelin valtion aloittamassa sodassa. Ilmeni vaatimus palauttaa Israelin valtio ja yhteiskunta perinteisille sionistisille juurille. Muotoutui ajankohtais- ja dokumentaarinen kirjallisuudenlaji. Poliittinen ääni israelilaisessa kirjallisuudessa tuli huipuunsa protestirunoudessa, ja myös naisten ääni voimistui israelilaisessa kirjallisuudessa.

Poliittinen vallanvaihto toukokuussa 1977, Likudin nousu valtaan työväenliikkeen monien hallitusvuosien jälkeen, johti pikaiseen kirjalliseen reaktioon, kirjailijoiden välittömään poliittiseen rekrytoitumiseen, kun he tähän asti olivat kokeneet olevansa elimellinen osa valtion kulttuurista hegemoniaa.

Yonat ja Alexander Senedin teos *Maassa jo tuulee* (1981) on vastakkainen teos heidän ensimmäiseen romaaniinsa *Maa ilman varjoja* (1953) verrattuna, joka pyhitti kibbutsin utopian. Tässä uudessa romaanissa kibbutsi-yhteisö on muutunut kulutusyhteiskunnaksi, joka kamppailee, ei ulkoisten vihollisten vaan sisäisten voimien kanssa. Kibbutsin kansallinen tehtävä on häipynyt yleiskansallisen ideologisen ja yhteiskunnallisen hajoamisen myötä, eikä sitä nyt esitellä välttämättömänä asiana vaan vaihtoehtoisena mahdollisuutena.

Amos Ozin teos *Libanonin vuorenrinteiltä* sisältää kirjailijan kärkevät reaktiot Libanonin sotaa vastaan.

Jehoshua Kenazin teos *Yksittäisten ihmisten vetäytyminen* on kertomus vajaan kymmeneen koostuvasta alokkaiden ryhmästä harjoittelutukikohta 4:ssä. Uhrin myytti esiintyy romaanin loppuosassa antisankarillisena vastakohtana sille



Jehoshua Kenaz (s. 1937)



Anton Shammas (s. 1950)

kansalliselle uhrille, joka esitettiin kuolleen elävän hahmona. Kenaz antaa romaanissa äänen idän (arabimaiden) juutalaisille, poikkeaville, jotka suorittivat asepalveluksensa alokasajan harjoittelutukikohta 4:ssä 1950-luvulla.

Teoksessaan *Arabesques* (1986) **Anton Shammas** yritti hahmotella sellaista israelilaista utopiaa, jossa Israelin valtion sionistis-juutalainen luonne olisi poistettu. Shammasin laatimasta israelilaisen identiteetin määritelmästä kehittyi kärkevä väittely hänen ja A. B. Jehoshuan välille. Siinä Jehoshua ehdotti, että kun tulevaisuudessa nousee palestiinalaisvaltio, Shammas voi toteuttaa kaikki kansalliset unelmansa siten, että hän muuttaa asumaan palestiinalaisvaltioon elääkseen siinä tasaveroiset oikeudet omaavana kansalaisena. Shammas reagoi voimakkaasti ja syytti Jehoshuaa rasismista.

A. B. Jehoshuan teos *Herra Mani* (1991) oli vastaus Anton Shammasin *Arabesques*-kirjaan. Jehoshua vyöryttää valtavan valikoiman juutalaisten olemassaolon voimavaroja Eretz Israelissa asumiselle sekä vaihtoehtoisia olemassaolon mahdollisuuksia eri puhemiesten ja eri kieliä puhuvien avulla.

Synagogavierailu

Helsingin Suomi-Israel Yhdistys järjestää vierailun Helsingin juutalaisen seurakunnan jumalanpalvelukseen.

Aika: lauantai 5.10.2013 klo 9.30–11.30.

Kokoontuminen klo 9.15 synagogan portilla Malminkatu 26.

Ilmoittautuminen 27.9. mennessä *Liisa Elo* 050-374 1602 tai *perhe.elo@dnainet.net*.

ISRAELILAISIA MUUSIKOITA KUHMOSSA



*Sivan Magen konserttien välillä Kontion koulun pihalla
Kuhmon viileässä kesässä.*

Kesän musiikkijuhlilla oli jälleen mukana huomattavia israelilaisia muusikoita, muun muassa Kuhmon kamarimusiikkifestivaalin monivuotiset vieraat **Yuval Gotlibovich** (alttoviulu), **Sivan Magen** (harppu) ja **Hagai Shaham** (viulu). Näistä Hagai Shaham piti Kuhmossa myös mestarikoulun nuorille violisteille.

Kuhmon kamarimusiikkijuhlien eräs viehätys on, että siellä pääsee helposti myös keskustelemaan maailman-kuulujen taiteilijoiden kanssa, jotka tiiviin konserttiohjelman väliaikoina kulkevat yleisön joukossa ”tavallisina ihmisinä”. Sivan Magenilta kysyin, eikö harpisti tunne sitä ongelmaksi, että harpulle on sävelletty niin paljon vähemmän kuin ”tavanomaisemmille” soittimille. Hän vastasi, että vaikka näin onkin, niin **Vladimir Mendelssohn** (Kuhmon kamarimusiikin taiteellinen johtaja) onnistuu silti joka vuosi löytämään mielenkiintoisia ja hänellekin aivan uusia harppusävellyksiä. Näihin harvinaislaatuisiin löytöihin kuului tänä vuonna säveltäjänä varsin tuntemattoman ranskalaisen **André Caplet'n** (1878-1925) harpulle ja jousikvartetille säveltämä *Fantasia-kertomus*, jonka taustalla on **Edgar Allan Poen** kertomus *Punaisen surman naamionäytelmä*. Tämän dramaattisen, harppua ja jousia jännittävän värikkäästi käyttävän sävellyksen Sivan Magen soitti maailman parhaisiin jousikvartetteihin kuuluvan saksalaisen *Mandelring*-kvartetin kanssa, joka nyt vieraili Kuhmossa ensimmäisen kerran.

Kamarimusiikin harrastajalle Kuhmossa onkin ainutlaatuista, että siellä kuulee ”livenä” ja huippumuusikoiden esittämänä monia sellaisia kamarimusiikkiteoksia, joiden soitinkokoonpanot ovat harvemmin koolle saatavia. Esimerkiksi tällaista harpun ja jousikvartetin yhdistelmää ei kovin yleisesti kuule – ei ainakaan maailman parhaiden soittajien esittämänä. Perinteiseen ”Kuhmon henkeen” kuuluu tietysti myös se, että musiikki on siellä pääasia: itsensä ”tähdiksi” tuntevat taiteilijat eivät siellä viihdy, ja soittajat tuntuvat nauttivan yhteissoittamisestaan yhtä paljon kuin yleisö heidän kuuntelemisestaan.

rks

PAIMENET JOHTAJINA

Pentti Holi

Tutustuin tähän aiheeseen osallistuessani Israelin matkaoppaiden vuotuisen täydennyskoulutukseen Neot Kedumimissa. Koulutuspäivän ohjelma keskittyi Israelin luontoon, raamatun aikaiseen elämänmenoon, folkloreen jne. Minusta paimenten ammattitaitoon perustuva johtajakoulutus tuntui kuitenkin yllättävimmältä – hauskalta ja nerokkaalta.



Johtajuutta oppimassa. Kuva: Neot Kedumim.

Modi'inin kaupungin lähellä sijaitseva Neot Kedumim on erinomainen muinaisen Israelin oppimiskeskus. Pinta-alaa keskuksella on noin 250 hehtaaria. Maasto on vaihtelevaa, on kukkuloita ja notkemia. Paikka auttaa perehtymään Raamatun maan ja Lähi-idän luontoon, kulttuuriin, jokapäiväiseen elämään ja folkloreen. Raamatussa mainittuja kasveja ja eläimiä on esillä runsaasti, samoin entisten aikojen kodinkoneita, viinikuurnia, jauhomyllyjä, öljynpuserimia, kangaspuita jne.

Minusta keskuksen yllättävin tarjonta oli siellä järjestettävä johtajakoulutus. Valmennusohjelman mallia ei ole tuotu Amerikasta eikä liikkeenjohdon akatemiosta, vaan opettajina toimivat ahavoituneet ja karjalle tuoksahtavat lammas- ja vuohipaimenet. Olisi ollut kiva seurata paikan päällä jonkin seminaarin alkua, kun parkkipaikalle pyörähtävät "sikiriportaan" bemarit, volvot ja chryslerit. Liituraidan sijasta vedetään ylle kenttäpuku ja jalkaan kiiltonahkakenkien sijasta maastomonot ja sitten vain "koulun penkille", eli lampaiden sekaan Sefelan kukkuloiden mataliin metsiin ja pensaikkoihin.

Miksi paimenet ovat hyviä johtajien opettajia?

Paimenten ammattitaitoa ja osaamista kannattaa pysähtyä tarkkaamaan, sillä ammattikunnalla on lukemattomien sukupolvien testaamat taidot. Vuosituhansien mittaan suhdanteet ovat vaihdelleet, on koettu nousukausia, on ollut lamaa ja taantumaa, mutta paimenet ovat pitäneet pintansa. Ala on pitänyt hengissä kokonaisia heimoja, jopa kansoja. Vuosisatojen mittaan on löydetty oleellinen, ja turhanpäiväisyydet ovat rapisseet pois.

Paimenten työtaivoissa johtajina ja yrittäjinä on hämmästyttävän paljon nykyaikaan sopivaa ja jopa kipeästi tarvittavaa osaamista. Varsinkin paimenten työmoraali ja arvot ovat omaan aikaamme verrattuna haastavat. Nykyjohtajien ammattitaitoa arvioidaan usein tilinauhan ja verokalenterin sekä henkilökohtaisten bonusten ja palkkioiden perusteella. Myös paimenpiireissä moinen omien etujen tavoittelu on tuttua, mutta se ei ole Juudean laidunmailla hyvässä huudossa. Ahneuteen taipuvaisia johtajia ei arvosteta. He ovat palkkapaimenia, usein kylmän rikollisuuden rajamailla kulkevia rosvoajia.

Pitkällä aikavälillä ei hyvään tulokseen päästä, jos johtajan omat intressit hallitsevat työntekoa. Paimenten opettamassa johtajuudessa painopiste on lauman hyvinvoinnissa sekä sen jäsenten yksilöllisessä ja empaattisessa kohtelussa. Hyvinvoiva yhteisö tarjoaa paremman palkan kuin yrityksestä revityt maksimipalkat ja mukavuudet.

Johtajan on huolehdittava ennen kaikkea laumansa perustarpeista. Työväellä täytyy olla varma tunne siitä, että meidän talossa ei tarvitse kärsiä puutetta. Syötävää ja juotavaa on riittävästi, levon ja virkistykseen hetket ovat suunniteltuja. Työsuhte on myös siksi turvallinen, että se ei kata vain tehokkaimman toiminnan vuosia, vaan jatkuu elämän

viimeiseen päivään saakka. Hyvähenkisessä, jännittämättömässä ja turvallisessa ympäristössä tehdään parasta tulosta.

Hyvä johtaja on valpas ja suunnitelmallinen

Paimenen työ ei ole sattumanvaraista ulkoilua, pajupillin vuoleskelua ja ajantappamista luonnossa. Laumanjohtajalla tulee olla tarkkaan harkittu suunnitelma reiteistä, ruoka- ja juomapaikoista sekä levähdystuokioista. Neot Kedumimin kurssilaisten taitoja testataan aluksi kuljetustehtävällä. Lauma on ohjattava pisteestä *A* pisteeseen *B* ja sieltä edelleen kolmanteen merkattuun ympyrään, jossa laumaa on pidettävä aloillaan jonkin aikaa. Jo tässä ovat monen johtajan taidot lujilla. Olen usein ihastellut paimenien otteita, kun he ilman paniikkia kuljettavat satapäisiä laumoja sujuvasti vilkkaasti liikennöityjen teiden yli. Liike on hallinnan salaisuus. Kulkeva laumaa on helpompi ohjata kuin pysähtynyttä.

Johtajan on tärkeää tietää oma paikkansa. Mistä johdetaan joukkoja – edestä, takaa vai jostain muualta? Hyvä paimen kulkee lauman keskellä, lähellä lampaita. Edestä on vaikea nähdä takana tulevaa suurta joukkoa, ja joku voi huomaamatta poiketa omille teilleen. Liikkeelle lähdetessä voi hetken kulkea lauman takana, mutta oikealle reitille ei sieltä laumaa ohjata.

Valpas paimen tajuaa olevansa tekemisissä yksilöiden kanssa, ei tasapaksun massan kanssa. Joukosta erottuvat yksilöt – vahvat ja heikot, arat ja pelokkaat, omapäiset jukurit sekä kiltit perässä kulkijat. Päivittäin voi havaita, kuka voi huonosti ja kuka on menopäällä.

Eriyksen tärkeää on saada selville, kuka on lauman johtajalampas. Ketä muut lampaat katsovat ylöspäin. Hän on paimenelle tärkeä työtoveri. Porukkaan mahtuu myös aina "musta lammas" tai kaksi, joita kannattaa pitää silmällä, ja jotka aina keksivät mutkia matkaan.

Tiivis yhteydenpito ja ystävällinen kommunikointi on menestyksen avain. Vitsa ja sauva on tarkoitettu petojen ja vi-

hollisten varalle, harvoin omalle väelle. Tyrkkiminen ja kiukku eivät koskaan tuota tulosta. Ulkopuolisista paimenet saattavat tuntua vähän oudoilta yksinpuheliijoilta. Todellisuudessa heidän puheensa, huudahduksensa, laulunsä ja soittonsa antavat lampaille turvallisuuden tunteen. Siitä voi päätellä, että kaikki on hyvin. Oman paimenen tutun äänen erottaa juottopaikoillakin monien muiden joukosta.

Hyvä paimen väsyä ja lepää laumansa kanssa, hän hikoilee silloin kun hänen lampaansakin. Hänen sydämensä lyö lampaitensa kanssa samaan tahtiin. – Edesmennyt, Israelissa pitkään elänyt diakoni **Jouko Kokkonen** kertoi sapatiretkestään Juudean autiomaassa. Beduiinipaimen viittoi Joukoa pysäyttämään autonsa. Mies selvitti, että hänellä on kova jano. Jouko kaivoi vesikanisterin peräkontista ja tarjosi "kylmälle" raikasta vettä. – Viime hetkellä paimen kieltäytyi sammuttamasta janoaan. Hän sanoi: "Ei, en juo, myös minun laumallani on jano." Ja jatkoi kulkuaan 2–3 kilometrin päässä olevalle lähteelle, jossa hän ja hänen laumansa nauttivat yhdessä virkistävästä vesistä. Johtajalla ei olisi ollut oikeaa käsitystä siitä, miltä laumasta tuntuu, jos hän olisi nauttinut erilaisista etuuksista kuin hänen vastuulleen annetut yksilöt.



"Pipomies" Pentti Holi on tullut oppaana tutuksi monille Israel-matkailijoille.

Hyviä Israel-uitisia

Hyvät Israel-uitiset jäävät julkisuudessa helposti Lähi-idän levottomuuksien ja Israelin politiikkaa arvostelevien kirjoitusten varjoon. Israel ei kuitenkaan ole poikkeuksellinen maa ainoastaan maailmanpoliittiselta kannalta, vaan myös siinä suhteessa, miten paljon se tuottaa monenlaista hyvää ihmiskunnalle. Näitä hyviä uutisia löytää viikoittain **Michael Ordmanin** toimittamasta verkkosivustosta verygoodnewsisrael.blogspot.com, mistä näitä (englanninkielisiä) uutisia voi tilata myös omaan sähköpostiinsa.

Valtaosa näistä "hyvistä uutisista" liittyy Israelin tekniikan, lääketieteen ja luonnontieteitten läpimurtoihin, mutta osansa saavat myös Israelin talous, kulttuuri ja yhteiskunnalliset kysymykset.



ISRAELIN TALOUSIHME

Dan Senor, Saul Singer: Start-up Nation: The Story of Israel's Economic Miracle, Twelve 2011.



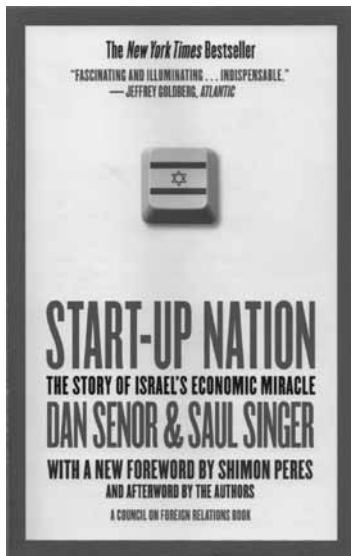
Nieltävä kamera.



Sähköautojen akunvaihtoasema.

Tämä alunperin vuonna 2009 ilmestynyt kirja oli vuonna 2010 *New York Times*-lehden *best seller*-listalla viidentenä. Vuonna 2011 se on ilmestynyt uudistettuna laitoksena, johon on lisätty muun muassa presidentti **Shimon Peres**in kirjoittama esipuhe sekä tekijöiden täydennykset kirjan loppusanoihin.

Kirjan tarkoituksena on analysoida sitä, miten Israelin kaltainen pieni ja nuori, luonnonvaroiltaan köyhä ja vihollisten ympäröimä maa on monista sodistaan huolimatta voinut saavuttaa sellaisen talouskasvun, että esimerkiksi vuoden 2009 alussa NASDAQissa oli listattuna yli 60 israelilaisyhtiötä – useampia kuin mistään USA:n ulkopuolisesta maasta. Miksi kansainväliset tietotekniikan suuryhtiöt kuten esimerkiksi Intel, Microsoft, Google, Cisco, IBM, Motorola ja Hewlett Packard ovat perustaneet tutkimus- ja kehitysyksiköitään maahan, jossa on alituinen sodan ja terrorismin uhka? Miten Israelissa on voinut syntyä enemmän *startup*-yhtiöitä kuin sellaisissa suurissa ja rauhasta nauttivissa maissa kuin esimerkiksi Japani, Kiina, Intia, Korea, Kanada ja Englanti?



Startup-yhtiöissä näkyy talouselämän elinvoima. Ne ovat yleensä alkuvaiheeseen olevia pieniyhtiöitä, joissa pääpaino on tuotekehityksessä ja markkinatutkimuksessa. Talouselämälle ne luovat uutta voimaa, mutta sijoittajille niissä on suuria riskejä. Kaikki innovaatiot eivät suinkaan johda menestystuotteisiin: kohtalona voi helposti olla myös konkurssiin päätyvä epäonnistuminen.

Kirja on tyyliltään helppolukuisen tarinoivaa, ja siinä on monia mielenkiintoisia kertomuksia Israelissa syntyneistä teknologisista ja lääketieteellisistä innovaatioista. Ehkä ääripäissä ovat *Google Suggest* – Internet-hakukoneen jo hakusanoja kirjoitettaessa antama ehdotusvalikko – ja nieltävään kapseliin sisältyvä, ruoansulatuselimistöstä langattomasti

kuvia lähettävä kamera. Mukaansatempaavalla tavalla kirjassa kerrotaan myös, miten "liian yksinkertainen" israelilaisidea potentiaalisten asiakkaiden luotettavuuden tutkimiseksi osoittautui paremmaksi ja tehokkaammaksi kuin alan johtavan kansainvälisen suuryhtiön "järeat" menetelmät.

Kirjan avaustarina liittyy tänä kesänä uuteen omistukseen siirtyneen *Better Place*-yhtiön alkuvaiheisiin. Siinä yhtiön pe-

rustaja **Shai Agassi** tapaa alkuvuodesta 2007 Shimon Peresin, josta pian tämän jälkeen tuli Israelin presidentti, ja heidän käymänsä keskustelu johtaa lopulta siihen, että Agassi saa Israelin valtiolta tarvitsemansa, varsin mittavan rahoituksen.

Agassi lähti siitä, että hybridautot, joissa on sekä polttomoottori että akuilla toimiva sähkömoottori, ovat vain puolinainen ja tarpeettoman mutkikas väliaikaisratkaisu liikenteen öljynkulutukseen. Kun suuret akut ovat kalliita, ja niiden lataaminen kestää kauan, hänen ajatuksenaan oli käyttää vaihdettavia akkuja, jotka ovat yhtiön omistuksessa. Näin ei autoilijan tarvitse autoa ostaessaan investoida akkuun, ja robottitekniikalla toteutettu akunvaihto voi olla jopa nopeampaa kuin bensiinitankein täyttö. Tämän ajatuksen toteutukseen Israel on myös hyvin sopiva maa, koska sen alue on pieni, eivätkä autoilijat voi ajaa siltä naapurimaihin. Ajomatkat ovat sen vuoksi yleensä lyhyitä – yhdellä akun latauksella voikin ajaa vain noin 160 km – ja koko maa voidaan helpommin kattaa akunvaihtoasemien verkostolla.

Nyt vuonna 2013 voi todeta, ettei ajatuksen toteutus kuitenkaan sujunut kirjassa ennakkoidulla tavalla. Akunvaihtoasemien rakentaminen vaati ajateltua suurempaa investointia, ja käyttäjien määrä jäi paljon alle kannattavuusrajan. Sopivien sähköautojen toimitus asiakkaille pääsi alkamaan myös suunniteltua myöhemmin, vasta vuonna 2012. Akunvaihtoasemia saatiin rakennetuksi 38, mutta käyttäjiä saatiin vain tuhatkunta. Taloudellisten vaikeuksien vuoksi yhtiö joutuikin viime keväänä jättämään konkurssihakemuksen, minkä jälkeen sen on ostanut **Yosef Abramowitzin** johtama *Sunrise*-ryhmä. Menestyneenä aurinkoenergiayrittäjänä ja ympäristöaktivistina tunnetulla Abramowitzilla on vakava aikomus pelastaa yhtiö yhdessä asialle omistautuneiden Better Place -autonomistajien kanssa (joihin kuuluu myös Saul Singer, kirjan toinen tekijä), mutta nähtäväksi jää, miten tämä tulee onnistumaan.

Etsiessään selityksiä Israelin ”ihmeeseen” kirjoittajat hylkäävät ajatuksen juutalaisten poikkeuksellisesta lahjakkuudesta, vaikka esimerkiksi Nobel-palkittujen luetteloiden perusteella se tulee ehkä ensimmäiseksi mieleen. Merkittäviä tekijöitä ovat toki yliopistojen taso, valtion yrityspolitiikka sekä myös israelilaisten yleinen taipumus suhtautua asioihin kriittisesti. Keskeisimmiksi nousevat kirjoittajien mielestä kuitenkin tekijät, joiden ensi kuulemalta luulisi vain vaikeuttaneen tilannetta: suuret maahanmuuttajamäärät ja lähes kaikille pakollisen asepalveluksen pituus.

Maahanmuuttajien kohdalla ei ole kysymys vain siitä, että esimerkiksi entisen Neuvostoliiton alueelta maahan on muuttanut runsaasti korkeasti koulutettua väkeä, vaan ennen kaikkea asenteista: ”Maahanmuuttajat eivät vierok-

su tyhjästä aloittamista. He ovat luonnostaan riskinottajia. Maahanmuuttajien kansa on yrittäjäkansaa.” Israeliin muutaneet ja siellä syntyneet ovat myös maalleen omistautuneita. Vertailukohtaksi tekijät ottavat maita, joihin yrittäjäystävällinen teknologiapolitiikka on houkuttellut yrittäjiä pelkän rikastumisen toivossa, ilman aikomusta integroitua maahan ja sen kulttuuriin.

Yllättävintä on kirjassa kuitenkin se, millaisena kirjoittajat näkevät pitkän asepalveluksen ja Israelin puolustusvoimien toimintakulttuurin vaikutuksen. Armeijassa saadut vastuulliset, usein itsenäistä päätöksentekoa ja improvisointia vaativat tehtävät sekä iästä ja arvoasemasta piittaamaton toimintakulttuuri valmistavat yrittäjyyteen. Pitkät palvelusjaksot samojen toverien kanssa antavat pohjaa myös sille verkostoitumiselle, mitä yrittäjyys vaatii.

Erityisesti kirjoittajat tuovat esille Israelin armeijan yhdessä Jerusalemin heprealaisen yliopiston kanssa organisoiman *Talpiot*-ohjelman, johon pääsystä kilpaillaan tiukemmin kuin Amerikan huippuyliopistoista. Ohjelmaan hyväksytyiltä vaaditaan ennen kaikkea matemaattista ja teknistä lahjakkuutta sekä johtamistaitoa. Palvelusaika on armeijan pisin – peräti 41 kuukautta – minkä jälkeen koulutuksesta saa luutnantin arvon ja kandidaatin paperit, mutta tämänkin jälkeen ovat ohjelmaan hyväksytyt sitoutuneet työskentelemään armeijassa tai sen tutkimusyksiköissä vielä kuusi vuotta! Vaikka ohjelman ensi sijainen tarkoitus on Israelin armeijan teknisen kyvykkyuden ylläpitäminen ja kehittäminen, kirjassa tuodaan esille useita esimerkkejä sen vaikutuksesta maan yrityselämään.

Vaikka niin Israelissa kuin maailmantaloudessakin on ehtinyt jo tapahtua paljon kirjan ilmestymisen jälkeen – niinkuin Better Place -yhtiönkin tarina osoittaa – avaa se tavallisellekin lukijalle mielenkiintoisia näkymiä siihen, minkälaiset tekijät voivat tukea tai tukahduttaa teknistä innovatiivisuutta ja sitä kautta myös maan talouselämää. Tämän vuoksi on kirja myös kulunut monien maiden talouspoliittisten päättäjien käsissä.

rks

”Israel tulee aina olemaan alueeltaan ja väestöltään pieni maa. Siksi siitä ei voi koskaan tulla suurta markkina-aluetta eikä se voi kehittää suurteollisuutta. Kun suuri koko antaa määrällisiä etuja, niin pienuus antaa mahdollisuuden erikoistua laatuun. Israelin ainoa vaihtoehto on ollut tähdätä laatuun, joka perustuu luovuuteen.”

Shimon Peres kirjan esipuheessa

KRISTITTYJÄ JOHTAJIA KOKOONTUI YAD VASHEMISSA



Ryhmäkuva seminaarista. Riitta Tuhkanen ja Susanna Kokkonen ovat eturivissä seisovista neljäs ja viides oikealta, ja Niklas Andersson on heti heidän takanaan.

Museotoiminnan lisäksi holokaustin muistoksi perustettu Yad Vashem harjoittaa laajaa koulutustoimintaa. Huhtikuussa siellä järjestettiin viikon pituinen Christian Leadership -seminaari, johon osallistui myös kaksi suomalaista: sisäministeri **Päivi Räsäsen** erityisavustaja **Niklas Andersson** sekä Mäntsälän kappalainen **Riikka Tuhkanen**.

Seminaarin aiheena oli *Israel, holokausti ja antisemitismi*, ja sen 23 osanottajaa oli valittu hakemusten perusteella eri puolilta maailmaa. Edustettuina olivat Yhdysvallat, Kanada, Englanti, Hollanti, Israel, Filippiinit, Australia, Singapore, Uganda ja Suomi.

Osallistumistaan Niklas Andersson kommentoi seuraavasti: "Halusin osallistua seminaariin, jotta voisin tutustua Israeliin hieman syvällisemmin. Suomen hallitustyössä tulee monesti vastaan kannanottoja, jotka liittyvät Lähi-idän tilanteeseen tai suoraan Israeliin. Halusin saada ensi käden tietoa paikan päällä, jotta minulla olisi paremmat taustatiedot ja valmiudet tukea ministeriryhmäämme kannanotoissamme."

Holokaustin syyt opiskelun kohteena

Seminaarissa tutkittiin monipuolisesti juutalaisuutta, juutalaisten historiaa ja holokaustiin johtaneita syitä. Siihen sisältyi myös tutustumisretkiä eri puolille Israelia. Opetuksesta vastasivat pääasiassa Yad Vashemin kansainvälisen koulun opettajatiimi sekä Jerusalemin heprealaisen yliopiston opettajat. Seminaarin vetäjänä toimi Yad Vashemin kristillisten ystävien johtaja, tohtori **Susanna Kokkonen**.

Kurssilaiset saivat tavata myös kolme holokaustista selvinnyttä. **Anne Frankin** ystävä **Hanna Pick** kertoi ystävyystään Annen kanssa, jonka hän tapasi viimeisen kerran

Bergen-Belsenin kuolemanleirillä. Aviopari **Nachum ja Genya Manor** taas kuului niihin yli 1100:aan, jotka selviytyivät holokaustista **Oskar Schindlerin** ansiosta.

Tämän päivän Israel uhan alla

Seminaari ei katsonut vain menneisyyteen vaan myös tätä hetkeä. *Palestinian Media Watchin* (PMW) edustaja **Itamar Marcus** kertoi työstään ja mediaseurannan tuloksista. PMW seuraa palestiinalaista mediaa: televisio-ohjelmia, koulujen opetusta ja erilaisia tapahtumia. Näimme muun muassa otteita palestiinalaisen tv-kanavan lastenohjelmista. Lapset lauloivat lauluja, joissa uhattiin, kuinka juutalaiset ja kristityt tuhoataan. Ohjelman juontaja ihasteli lasten kauniita lauluja ja taputti ilosta käsiään.

Riitta Tuhkanen kertoo: "Oli yllättävää saada kuulla, miten esimerkiksi monet nuorten urheilutapahtumat nimetään itsemurhapommittajien mukaan. Marttyyriutta ihannoidaan, ja tämä tuodaan nuorille myös selkeästi esille." "Tämä viesti ei välity kansainvälisesti todennäköisesti sen takia, ettei se näy englanniksi", arvioi Niklas Andersson.

Seminaariväki oli kutsuttu myös holokaustin muistopäivän (Yom HaShoah) iltatilaisuuteen. Pääministeri **Benjamin Netanyahu** nosti puheessaan esille Iranin uhkaavan toiminnan. Sodan jälkeen Euroopan turvallisuustilanne vakiintui ajan myötä, mutta Israelissa on turvallisuusuhka vieläkin ajankohtainen.

Perhe oli selviytyjien "kosto"

Holokaustin jälkeen perheen perustaminen ja Israelin rakentaminen oli monelle juutalaiselle tärkeintä. Vain kolmasosa Euroopan juutalaisista jäi henkiin sotavuosien jälkeen. Kokonaisia perheitä tuhottiin, eikä monelle selviytyjälle jäänyt yhtään omaista henkiin. Tämä jätti jäljen, mutta samalla voimakkaan tahdon "kostaa" tapahtunut jäämällä eloon ja perustamalla perhe. Saamalla lapsia ja lapsenlapsia he todistavat, ettei heitä voitu tuhota.

Yhteenvedona Riikka Tuhkanen toteaa, että seminaarissa tuli paljon asiatietoa, ja että oli koskettavaa tavata holokaustista pelastuneet Hanna, Nachum ja Genya. "Oli kunnia-asia päästä mukaan tähän seminaariin."

Yad Vashemille tunnustuspalkinto



Näkymä Yad Vashemin näyttelyn uloskäynnistä kohti Jerusalem-laaksoa ja -metsää.

TripAdvisor (www.tripadvisor.com) on maailman huomattavin matkailusuosituksia ja -kokemuksia keräävä verkkosivusto. Tänä kesänä Jerusalemin Yad Vashem -museo sai sivuston vuosittain jakaman *Certificate of Excellence* -palkinnon.

Sivuston viimeisimmässä maailman parhaiden museoiden listauksessa Yad Vashem sijoittuu neljänneksi. Jerusalemin peräti 148 suositellusta nähtävyydestä se on sivuston ykkönen.

Sivustolla julkaistuissa kommentteissa kiitetään sekä Yad Vashemin näytteillepanoa että sen "uskomatonta arkkitehtuuria", mutta päälimmäiseksi nousee se ihmisyyteen liittyvä järkyttävä kokemus, minkä Yad Vashem kävijöilleen antaa.

ISRAELIN SUURLÄHETYSTÖN LÄHETYSTÖSIHTEERI YUVAL DONIO-GIDEONIN LÄKSIÄISET



John Remes ojentaa Yuval Donio-Gideonille Israel-ystävyystoimikunnan läksiäislahjan.



Suurlähettiläs Dan Ashbel kiittää Yuval Donio-Gideonia suurlähetystön 11.7. järjestämässä läksiäisissä. Vasemmalla hänen puolisonsa Zehava, oikealla Yuyval Donio-Gideon puolisonsa Ornan ja poikansa kanssa.

Espoon Kaisankodissa vietettiin 6.8.2013 Israelin suurlähetystön lähetystösihteeri *Yuval Donio-Gideonin* ja hänen puolisonsa *Ornan* läksiäisiä. Tapahtuman oli järjestänyt Israel-ystävyystoimikunta. Suomi-Israel yhdistysten liitosta tapahtumassa mukana olivat *Hannu Taipale* sekä *Hanna* ja *Juha-Pekka Rissanen*.

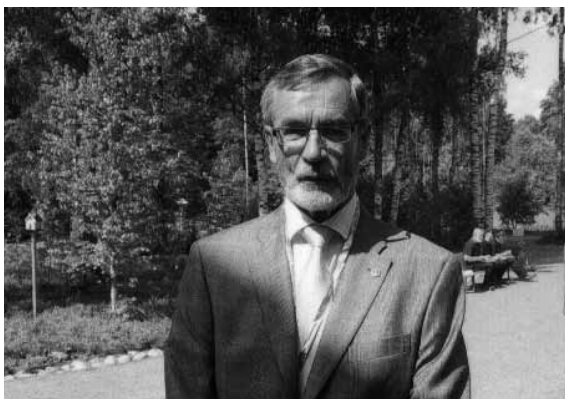
Kauniina kesäiltana oli mukava seurustella aluksi ulkona, minkä jälkeen siirryttiin sisätiloihin ohjelmaosuutta ja kevyttä ruokailua varten. Puheenvuoroja käyttivät Israel-ystävyystoimikunnan puheenjohtaja *John Remes*, Karmel-yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja, rovasti *Juhani Peltonen*, ICEJ:n toiminnanjohtaja *Kari O. Niemi*, Suomen KKL:n puheenjohtaja *Ethel Salutskij*, allekirjoittanut ja Yuval Donio-Gideon. Allekirjoittanut kiitti Yuvalia hänen tärkeästä työpanoksestaan diplomaattina Suomessa sekä sujuvasta yhteistoimin-

nasta monissa eri yhteyksissä. Lisäksi liittomme lahjana Yuval sai uuden CD-äänitteen, jonka on tehnyt Ylioppilaskunnan Laulajat, ja se sisältää pääosan Toivo Kuulan koko mieskuorotutannosta.

Yuval muisteli sitä noin viiden vuoden mittaista aikaa, jonka hän oli palvellut Suomessa ja jonka hän oli kokenut hyvin myönteisenä jaksona elämässään. Hän oli kiittolinen Israel-ystävyysojärjestöille saamastaan tuesta ja yhdessä toteutetuista hankkeista. Hän toivotti kaikille menestystä usein niin kovin haasteellisessa työssä Israelin tukemiseksi ja toivoi yhteyksien säilyvän vielä hänen palattuaan Israeliin. Hän asuu perheineen Tel Avivin alueella ja käy työssä Israelin ulkoministeriössä Jerusalemissa.

J-P.R.

TAPANI OKSANEN 70 VUOTTA



Päivänsankari ja Kangasalan opiston soittokunta. Kuvat: Anja Borg.

Israel-matkailun suurmies, toimitusjohtaja **Tapani Oksanen** kestiti onnittelijoitaan ruhtinaallisesti 70-vuotispäivänään Kangasalan kodissaan 2.6.2013. Kesäpäivä oli lämmin ja aurinkoinen, ja suurta vierasjoukkoa viihdytti Kangasalan opiston soittokunta. Onnittelijoilla oli myös tilaisuus tutustua Tapani Oksasen laajaan, Suomen historiaan liittyvään aineistoon sekä hänen keräämäänsä museoesineistöön.

Kun Tapani Oksasen johtama matkatoimisto *Toiviomatkat* on järjestänyt jo 170 000 suomalaismatkaa Israeliin, on näiden joukossa varmasti myös tuhansia *Jedidutin* lukijoiden matkoja. Hänen omien Israel-matkojensa lukumäärä lähentelee jo kahtasataa!

Jedidut-lehti toivottaa vielä näin jälkikäteenkin onnea uskolliselle tukijalleen!

Helsinki – Tel Aviv – Helsinki Toiviomatkojen suorat tilauslennot viikoittain

Syyskausi 2013: 18.9. – 10.11. (paluu 17.11.)

Kevätkausi 2014: 16.2. – 27.4. (paluu 4.5.)



Annankatu 31-33 C, 00100 HELSINKI. Puhelin (09) 5657170.

Faksi (09) 56571727, helsinki@toiviomatkat.fi, www.toiviomatkat.fi

TISHA BE´AV KOKOSI TUHANSIA JUUTALAISIA LÄNSIMUURILLE

Daniel K. Eisenbud

Tisha Be´av -muistojuhlan aattona tuhannet juutalaiset kokoontuivat Länsimuurille suremaan ensimmäisen ja toisen temppelin hävitystä sekä rukoilemaan rauhaa Israelille.

Juutalaisen kalenterin av-kuun yhdeksäs päivä (tänä vuonna 16. heinäkuuta) on juutalaisten historian surullisin päivä. Juutalaiset paastoavat muistaessaan temppelien hävitystä tuona päivänä, tapahtumien välissä oli 655 vuotta.

Monet muut suuret tragediat tapahtuivat juuri samana päivänä. Näitä olivat juutalaisten karkotukset Englannista v. 1290 ja Espanjasta v. 1492, Himmlerin "lopullisen ratkaisun" julkistaminen v. 1940 ja Varsovan geton juutalaisten siirto keskitysleireille v. 1942.

Tooran opettaja **Gutman Locks** kertoo: "Vaikka tämä on vuoden surullisinta aikaa, voimme nähdä, kuinka juutalaiset palaavat maahansa tuhansien vuosien takaisten profetioiden mukaan. On tosin surullista, mitä historiassamme on tapahtunut, mutta voimme odottaa koko luomakunnan onnellisinta aikaa, jolloin rauha vallitsee."

Sarit Berko, ei-uskonnollinen maassa syntynyt juutalainen toteaa: "Minun sukupolveni ei ole joutunut kokemaan holokaustia. Nyt iän mukana alan miettiä enemmän hengellisiä asioita ja uskon, että tämä on minun maani. Olen kiitollinen siitä, että voin tulla suremaan Länsimuurille, vaikka en olekaan varsinaisesti uskonnollinen."



Tisha Be´av -päivän surijoita Länsimuurilla.

Kuva: Marc Israel Sellem/The Jerusalem Post.

Yhdysvalloissa Long Islandilla asuva rabbi **Steven Graber** tuli perheineen Jerusalemiin viettämään Tisha Be´avia Länsimuurilla. Hän kertoo ajatuksistaan: "Tietenkin muistelen myös temppelien hävitystä, mutta on hienoa nähdä, kuinka juutalaiset rakentavat maataan ja Jerusalemiä. En tunne niinkään surua, pikemminkin mieleni tulee vahvasti tietoiseksi jokaisesta juutalaisten historian käänneestä Daavidin ajoista tähän päivään."

Jerusalem Post online 19. heinäkuuta 2013

Tampereen Suomi-Israel-yhdistys 30 vuotta

Tampereen Suomi-Israel yhdistys viettää 30-vuotisjuhliiaan sunnuntaina 6.10. klo 14 alkaen Tampereen Vanhan kirjastotalon musiikkisalissa, Keskustori 4. Mukana muun muassa suurlähettiläs *Dan Ashbel*. Musiikkia *Heikki Takkula* (sello).

Tervetuloa!

OLETKO NÄHNYT NÄMÄ?

Jerusalem Postin toimituskunta kokosi listan Tisha-Be'avin aiheeseen sopivista elokuvista. Tässä muutamia:

Shoah – holokaustin perusdokumentti, yli 10 tuntia kestävä. Siinä kuluu koko päivä. Hyvä vaihtoehto perinteiselle Valitusvirsiens laulamiselle.

Schindlerin lista – jo kliseeksi muodostunut, mutta **Steven Spielbergin** mestariteoksen voi katsoa aina uudestaan.

In the Presence of Mine Enemies kertoo rabbista, joka yrittää Varsovan geton kapinan aikana löytää tasapainon perheen, uskon ja selviytymisen välillä.

Operation Thunderbolt – kertoo vuoden 1976 Entebben tapahtumista. Hypeaksi *Operation Jonathan* **Netanyahun** veljen mukaan, joka sai surmansa operaatioissa.

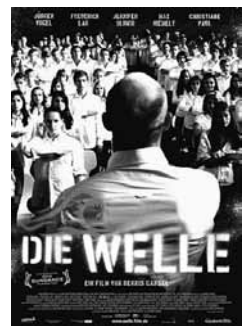
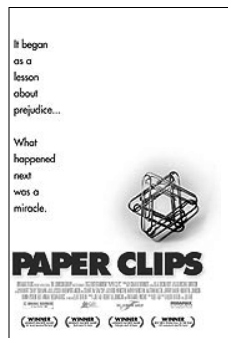
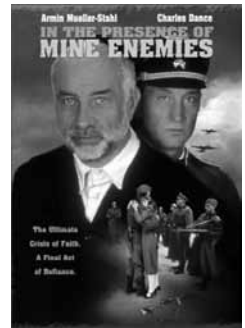
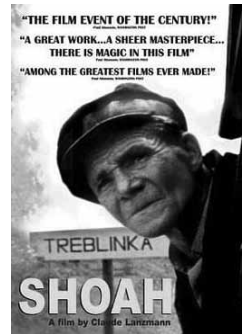
Pianisti – puolanjuutalaisen muusikon todellisuuteen perustuva selviytymistarina, jossa on loistava ohjaus ja roolisuoritukset.

Paper Clips – koskettava tarina Tennesseen koululaisista, jotka yrittävät ymmärtää holokaustin uhrien määrää keräämällä 6 miljoonaa paperiliitintä.

The Wave (Die Welle) kertoo lukion opettajasta, joka yrittää havainnollistaa oppilailleen, kuinka demokraattinen yhteiskunta voi altistua fasismille. Hänen sosiaalinen kokeilunsa alkaa kuitenkin muuttua väkivaltaiseksi ja huipentuu kohtaukseen, jossa on kaikuja natsismista.

Europa, Europa perustuu tositarinaan juutalaispojasta, joka selviytyi holokaustista tekeytymällä arjalaiseksi.

Jerusalem Post online 16. heinäkuuta 2013



NATALIE PORTMAN OHJAA KUVAUKSIA ISRAELISSA

Hannah Brown



Israelissa syntynyt Oscar-voittaja **Natalie Portman** ohjaa ja käsikirjoittaa **Amos Ozin** muistelmien *Tarina rakkaudesta ja pimeydestä* elokuvaversioksi. Hän myös näyttelee siinä.

Portman on juuri saanut yli neljännesmiljoonan shekelin apurahan Jerusalemin filmisäätiöltä tätä tarkoitusta varten. *Tarina rakkaudesta ja pimeydestä* kertoo 1940-luvulle sijoituvan tarinan kirjailijan äidin mielen sairastumisesta ja hänen isänsä yrityksistä auttaa vaimoaan.

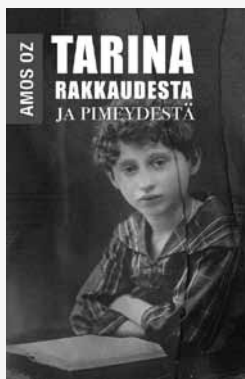
Portland on jo vuosien ajan haastatteluissaan kertonut haluavansa ohjata teoksen filmiversioksi ja näyttellä siinä. Kuvaukset on tarkoitus aloittaa ensi tammikuussa. Portman esittää Ozin äitiä.

Israelissa syntynyt näyttelijätär sai Oscarin osastaan filmissä *Black Swan* vuonna 2011. Hänellä on jo jonkin verran kokemusta ohjaamisesta ja käsikirjoitusten laatimisesta.

Portman puhuu sujuvasti hepreaa ja on näytellyt israelilaisessa **Amos Gitain** filmissä *Free Zone* vuonna 2005. Valmistuttuaan Harvardin yliopistosta Natalie Portman opiskeli useita kuukausia Jerusalemin heprealaisessa yliopistossa.

Jerusalemin elokuvaseätiö myönsi tänä vuonna avustuksia 11 projektille. Säätiö perustettiin vuonna 2008 tukemaan Jerusalemissa kuvattavia elokuvia.

Jerusalem Post online 23. heinäkuuta 2013



Syyskaudella 2013 Amos Ozin *Tarina rakkaudesta ja pimeydestä* on nähtävissä näytelmäsovituksena Kansallisteatterin Willensaunas-ssa Helsingissä. Dramatisointi on **Mikaela Hasánin** yhteistyössä **Michael Baranin** kanssa tekemä, ja näytelmä on ohjaaja Mikaela Hasánin debyytti Kansallisteatterissa. Tarkempia tietoja löytyy Kansallisteatterin verkkosivuilta www.kansallisteatteri.fi.



Yhteistyötä Länsirannalla

Israelin, Ranskan ja palestiinalishallinnon väliseen sopimukseen perustuvan yritysalueen rakentaminen on alkanut Betlehemin lähellä, ja sen on tarkoitus aloittaa toimintansa ensi helmikuussa.

UPEAA NÄYTTELEMISTÄ JA ÄLYKÄSTÄ TEKSTIÄ

Hannah Brown

S*htisel* on uusi draamasarja ääriortodoksisten juutalaisten elämästä Jerusalemissa. Jotkut sen tuottajista olivat myös edellisen suosittuun TV-sarjan takana, jonka nimi oli *Srugim*, ja joka kertoi nuorten nykyajan ortodoksien elämästä Jerusalemissa. Uutta sarjaa markkinoidaan intiiminä ulkopuolisilta suljetun yhteisön tarkasteluna.

Shtisel on kertomuksen perheen sukunimi, ja sarjassa kulkee rinnakkain kolme juonen aihetta, jotka tuovat esiin eri puolia perheen elämästä.

Perheen poika Akiva käy tapaamassa *matchmakerin* järjestämiä morsianehdokkaita, mutta valitsee Elishevan, joka on jäänyt kaksi kertaa leskeksi. Isän tämä saa raivon valtaan. Yksi sarjan teemoista on osoittaa, kuinka ortodoksiyhteisö voi tukahduttaa yksilöllisen ajattelun. Yhteisössä selvitäkseen täytyy sopeutua kymmeniin käytöskoodeihin yli sen, mitä 613 lainkohtaa opettavat.

Sarjan kuvaama yhteisö on kylmä ja jättää ihmisen yksin. Päähenkilöä esittävä **Udi Aloni**, joka on nähty lukuisissa filmeissä, saa katsojan puolelleen osoittaessaan, mitä nämä koodit voivat aiheuttaa herkälle yksilölle. Hänen eristyneisyytensä ja sukulaissielun etsimisensä luovat väkeviä kohtauksia.



Sarjan keskeiset henkilöt: Elisheva, Akiva ja rabbi Sholem.

Muut juonen käännteet käsittelevät isän, rabbi Sholemin ihmissuhteita, joissa isä esitetään varsin epämiellyttävänä hahmona.

Sarja etenee verkkaisesti, mutta hienosta näyttelijätyöstä ja älykkästä tekstistä nauttiva kokee sen varmasti antoisana lauantai-illan ohjelmaksi.

Jerusalem Post online 2. heinäkuuta 2013

Yleisötilaisuuksia Vantaalla

Vantaan Suomi-Israel yhdistys järjestää syksyn aikana seuraavat yleisötilaisuudet:

Sami Rauhala puhuu aiheesta *Kokemuksia Israelin liike-elämästä* torstaina 3.10.2013 klo 17.30 alkaen. Paikka: Tikkurilan kirjaston pohjakerroksen kokoushuone, Lummetie 4, Tikkurila (käynti kirjastotalon takaa).

Ylirabbi *Simon Livson* on puhujavieraana maanantaina 18.11.2013 klo 18–19.30. Paikka: Myyrmäkitalo, tapahtumahuone, 2. kerros, Paalutori 3, 01600 Vantaa.

DAAVIDIN JA SALOMON AIKAINEN PIIRTOKIRJOITUS LÖYTYI TEMPPELIVUORELTA

Israelin ulkoministeriö

Ruukunsirpale, jossa on piirtokirjoitusta kanaanolaiselta ajalta löytyi Heprealaisen yliopiston tohtori **Eilat Mazarin** suorittamissa arkeologisissa kaivauksissa. Kirjoitus on peräisin 900-luvulta eaa. ja se on varhaisin Jerusalemissa löytynyt kirjainjärjestelmällä laadittu teksti.

Kirjoitus on kaiverrettu suureen saviruukkuun, jonka sirpale löytyi kuuden muun samanlaisen joukosta temppelevuoren kaivauspaikalta. Mazarin mukaan kirjoitus on kanaanilaista kieltä, ainoa lajissaan Jerusalemissa löydetty, ja se on tärkeä lisäys kaupungin historiaan.

Ruukunsirpale kirjoituksineen on 250 vuotta vanhempi kuin varhaisin Jerusalemissa löytynyt hepreankielinen kirjoitus, joka on kuningas Hiskian ajalta 700-luvun lopulta eaa.

Kirjoitus oli kaiverrettu lähelle ruukun reunaa ennen polttamista, ja ainoastaan pieni pala ruukusta oli jäljellä. Kuuden samanlaisen ruukun palasia löytyi myös; näitä oli käytetty tukemaan toisen kerroksen alla olevaa täytemaata.

Kirjoituksesta on jäljellä vain loppuosa ja ensimmäinen kirjain. Se edustaa 1000–1100-lukujen kanaanilaista kirjoitusta, jota käytettiin ennen israelilaisten hallintoaikaa ja heprean kielen valta-asemaa. Sitä luetaan vasemmalta oikealle. Kirjaimet *m*, *q*, *p*, *h*, (ehkä) *l* ja *n* tunnistettiin, mutta koska näistä ei hahmotu merkitystä länsiseemiläisissä kielissä, sanoma jää tuntemattomaksi. Arkeologit arvelevat sen kertovan ruukun sisällöstä tai omistajan nimen. Tekstin on kirjoittanut todennäköisesti joku Jerusalemin ei-heprealainen asukas, ehkä joku jebusilaisista, jotka muodostivat osan kaupungin väestöstä Daavidin ja Salomon aikoihin.

Jerusalem Post online 10. heinäkuuta 2013



Kuva: Jerusalemin heprealainen yliopisto.

Eilat Mazar (s. 1956) on israelilainen arkeologi jo kolmannessa polvessa. Hänen erikoisalansa on Jerusalemin arkeologia, ja monista muista arkeologeista poiketen hän käyttää työssään hyväkseen Raamattua: "Työskentelen Raamattu toisessa ja kaivausvälineet toisessa kädessä ja koetan ottaa kaiken huomioon." Hänen löytöihinsä kuuluvat muun muassa rakennelmat, joiden uskotaan olevan Daavidin palatsi sekä osia niin Salomonin aikaisesta kuin myös Nehemian jälleerakentamasta Jerusalemin muurista. Kaivauksissa on löytynyt myös sinettejä, joissa on kahden Jeremian kirjassa mainitun henkilön nimet. (Lähde: Wikipedia)



Kuva: Oria Tadmor

ARKEOLOGIT LÖYSIVÄT KUNINGAS DAAVIDIN PALATSIIN

Rachel Avraham

Kuningas Daavidin palatsin löytyminen on osoitus Daavidin ajan keskushallinnosta Juudassa.

Heprealaisen yliopiston professori **Yossi Garfinkel** ja Israelin muinaisviraston edustaja **Sa'ar Ganor** löysivät hiljattain palatsin, jonka he uskovat kuuluneen Daavidille. Se löytyi Khirbet Qeiyafa -nimisestä linnoitetusta kaupungista, jonka on arveltu olevan raamatullisen Saaraim-nimisen kaupungin paikalla.

Arkeologit ovat tutkineet paikkaa 7 vuoden ajan ja ovat löytäneet uusia todisteita kuningas Daavidin hallinnon luonteesta. Rauniot ovat kiistämätön todiste Juudan keskushallinnosta Daavidin aikana.

Palatsin eteläpääty kattoi noin tuhannen neliömetrin alueen. Palatsia ympäröinyt muuri oli 30 metriä pitkä, ja siinä oli vaikuttava sisäänkäynti, jonka kautta laskeuduttiin eteläiselle portille. Vastapäätä sijaitsee Elan laakso. Palatsin ympäriltä löytyi huoneita, joissa oli jälkiä metalliteollisuudesta sekä saviruukkuja ja rikkoutuneita, todennäköisesti Egyptistä tuotuja alabasteripulloja.

Paikalta on laaja näkymä Välimerelle, Hermonille ja idässä Jerusalemiin asti. Arkeologit totesivat: "Tämä on ihanteellinen paikka, josta on voitu lähettää viestejä tulen avulla. Valitettavasti palatsi hävitettiin, kun paikalle rakennettiin linnoitettu asutus Bysantin aikana."

Paikalta löytyi tyypillistä Daavidin ajan juutalaista esineistöä eikä jälkeäkään esimerkiksi sikojen kasvatuksesta, mikä osoittaa, että paikka oli juutalaisten, eikä muinaisten pakanakansojen, esimerkiksi kanaanilaisten hallussa.



Ilmakuva palatsin alueelta. Kuva: Israelin muinaismuistovirasto.

Löydöt antavat tärkeää lisätietoa arkeologisten todisteiden ketjuun. Kuningaskunnassa osattiin perustaa hallintokeskuksia strategisiin paikkoihin. Tätä ennen ei ollut löytynyt palatseja, jotka olisi selvästi voitu sijoittaa tähän aikaan, 900-luvun alkupuolelle eaa. Löydöt todistavat myös, että linnoitus tuhoutui sodassa filistealaisia vastaan v. 980 eaa.

Garfinkel uskoo, että kuningas, joka pääasiassa asui Jerusalemissa, vietti tässä linnoituksessa ja ehkä muissa samanlaisissa lyhyitä aikoja etsiessään turvallista paikkaa jatkuvien konfliktien myrskyisinä aikoina. "Vasta Daavid liitti suuren osan näitä alueita yhden hallitsijan alaisuuteen. Se ei ollut rauhallista aikaa," Garfinkel toteaa.

United with Israel 19. heinäkuuta 2013

Tarkennus

Kirjoittamaani artikkeliin *Muinaissynagogia Israelissa (Jedidut 2/2013)* oli lisätty viimeinen lause, josta voitaisiin tulkita, että piispa **Epifanius Salamislaisen** kuvailemat lahkot, esimerkiksi ebioniitit ja mahdollisesti muutkin, olisivat olleet osa juutalaiskansaa. Nämä lahkot eivät kuitenkaan kuuluneet juutalaiseen kansaan, eivätkä niiden jäsenet olleet juutalaisia.

David Landau

ISRAEL VUONNA 5774

Esitelmä- ja keskustelutilaisuuksien sarja syksystä 2013 kevääseen 2014
Helsingin yliopisto, päärakennuksen sali 12, Fabianinkatu 33 (3. krs)

ti 24.9.2013 klo 18.00 (HUOM: paikka päärakennuksen sali 13)

Viro ja Israel: pienet kansat maailmalla

toimittaja, kirjailija *Imbi Paju*

ti 19.11.2013 klo 18.00

Vihreä Israel

Keren Kajemet Finlandin puheenjohtaja *Ethel Salutskij*

ti 14.1.2014 klo 18.00

Sibelius ja kansallissosialistinen Saksa

Musiikin tohtori *Timo Virtanen*

ti 11.3.2014 klo 18.00

Chabad Lubavitch -liike: nykyajan hardcore-juutalaisuutta?

Rabbi *Benjamin Wolff*

ti 8.4.2014 klo 18.00

Heprean kieli yhdistävänä tekijänä ja kansakunnan jälleenrakentamisen kulmakivenä

Suurlähettiläs *Dan Ashbel*

Tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Tervetuloa!

Järjestäjänä Helsingin Suomi-Israeli Yhdistys ry
(lisätiedot *Anna Muukkonen*, p. 040-760 0446)

Juutalaisia juhlapäiviä syksyllä 2013

Juutalaisia juhlapäiviä syksyllä 2013

Roš hašana — uusivuosi	4.–6. syyskuuta 2013
Jom kippur — suuri sovituspäivä	13.–14. syyskuuta 2013
Sukkot— lehtimajanjuhla	18.–25. syyskuuta 2013
Simhat tora — lain ilojuhla	26.–27. syyskuuta 2013
Hanukka	27. marraskuuta – 5. joulukuuta 2013

Juutalaisen kalenterin vuorokausi vaihtuu auringon laskiessa.

Siksi juhla-aikoihin on sisällytetty myös aattopäivät.

Vantaan Suomi-Israel yhdistyksen 30-vuotisjuhlamatka Israeliin 28.3.–5.4.2014

**Lähde israelilaisten kansantanssien matkalle suorilla lennoilla
viikoksi keväiseen Israeliin!**

Ohjelmassa on alkeistason kansantanssiopetusta, ohjaajana *Yuval Mayan Tabashi* Israelista, ja runsaasti tanssimahdollisuuksia myös jatkotason tanssijoille.

Tutustumiskohteina ovat muun muassa Haifa, Tiberias, Safed, Dan, Golan, Kuollut meri, Jerusalem, Tzora ja Tel Aviv-Jaffo.

Tapaamme myös Vantaan ystävyyskunnan Mate Jehudan edustajia ja tutustumme tanssista tunnettuun, Tzoran kibbutssissa sijaitsevaan Jad Hariff -kulttuurikeskukseen.

Matkanjohtajina toimivat *Hanna* ja *Juha-Pekka Rissanen* avustajinaan Vantaan Suomi-Israel yhdistyksen tanssinohjaajat *Kristiina* ja *Tapani Rämö*. Matkatoimistona on Kinneret Tours.

Matkan hinta on n. 1500-1700 €.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset: *Hanna Rissanen*, p. 044-516 6121, hanna.rissanen@poetic.com.



Matti Sirviö: "Horah".

Israelilaisten tanssien alkeis- ja jatkokurssi Vantaalla

Aika: Alkeiskurssi to 17.10. klo 17 – pe 18.10.2013 klo 16,
jatkokurssi pe 18.10. klo 17 – su 20.10.2013 klo 16.

Paikka: Sotungin koulu Itä-Vantaalla
Sotungin urheilupuiston uimahallin vieressä
(Sotungintie 19, 01200 Vantaa; www.sotunki.fi).

Opettajat: Tanssipedagogit ja koreografit *Yuval Tabashi* (Israel) ja *Ilai Szpiezak* (Lontoo).

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: 20.9. mennessä israel.tanssi@gmail.com tai puh. 040-526 0636 (*Tapani Rämö*).

Järjestäjä: Vantaan Suomi-Israel yhdistys.



Musiikillinen Israel-ilta Turussa

Turun seudun Suomi-Israel yhdistys ja Åbo svenska församling järjestävät Turussa *Folke* ja *Suvi Gräsbeckin* lauluillan.

Aika: sunnuntai 20.10.2013 klo 16.00.

Paikka: Aurelia-sali, Aurakatu 18, Turku.





Julkaisija/palautusosoite:

*Suomi-Israel yhdistysten liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
liitto@suomi-israel.fi
www.suomi-israel.fi*



Liittohallitus (2013):

*Juha-Pekka Rissanen (pj), Reino Kurki-Suonio (varapj),
Liisa Elo, Suvi Gräsbeck, Marjatta Järvinen,
Joumi Karppanen, Juhani Korjula,
Anna-Riitta Muukkonen, Olli Palo, Juhani Pasanen,
Sirrku Salmela, Hannu Taipale.*

Jäsenyhdistykset:

**Helsingin Suomi-Israel yhdistys ry –
Föreningen Finland-Israel i Helsingfors rf**
PL 247, 00531 Helsinki
helsinki@suomi-israel.fi
050-346 1084 (pj Vesa Hirvonen)
www.suomi-israel.fi/helsinki

Haminan seudun Suomi-Israel yhdistys ry
Niemenpääntie 37, 49490 Neuvoton
hamina@suomi-israel.fi
050-355 6649 (siht. Jarmo Suntio)
www.suomi-israel.fi/hamina

**Turun seudun Suomi-Israel yhdistys ry –
Åboregionens Finland-Israel Förening rf**
Tapionkaartie 15, 21530 Paimio (sihteeri)
turku@suomi-israel.fi
044-082 0506 (pj. Olli Palo)
040-838 9659 (siht. Marjatta Järvinen)
www.suomi-israel.fi/turku

Kouvolan seudun Suomi-Israel yhdistys ry
050-538 6680 (siht. Leea Villstedt)
www.suomi-israel.fi/kouvola

**Tampereen Suomi-Israel yhdistys ry –
Föreningen Finland-Israel i Tammerfors rf**
Tampereentie 1 as. 4, 36200 Kangasala (sihteeri)
tampere@suomi-israel.fi
045-130 2950 (pj. Timo Saksala)
045-139 6293 (siht. Sirkku Salmela)
www.suomi-israel.fi/tampere

Vantaan Suomi-Israel yhdistys ry

Porakuja 8 B, 01650 Vantaa
(siht. Nurit Steinbock-Vatka)
vantaa@suomi-israel.fi
044-516 6121 (pj. Hanna Rissanen)
040-742 9627 (siht. Nurit Steinbock-Vatka)
www.suomi-israel.fi/vantaa

Kuopion seudun Suomi-Israel yhdistys ry

Samoilijantie 8 B 1, 70200 Kuopio
040-705 3134 (siht. Heikki Juutinen)
www.suomi-israel.fi/kuopio

Jyväskylän Suomi-Israel yhdistys ry

Jenkkakuja 1 B 44, 40520 Jyväskylä
jyvaskyla@suomi-israel.fi
040-841 8207 (pj Sisko Hiltunen)
www.suomi-israel.fi/jyvaskyla

Koillis-Lapin Suomi-Israel yhdistys ry

Eteläkaari 22, 97900 Posio
040-735 7643 (pj Ulla Pätsi)
www.suomi-israel.fi/koillis-lappi

Pohjois-Karjalan Suomi-Israel yhdistys ry

Saavanlammentie 17 A, 81230 Mönni
pohjois-karjala@suomi-israel.fi
050 535 8326 (siht. Pirjo Myller)
www.suomi-israel.fi/pohjois-karjala

Jos haluat liittyä jäseneksi tai muuten tilata Jedidutin, täytä verkkolomake osoitteessa
www.suomi-israel.fi/lomake tai ota yhteys johonkin jäsenyhdistykseen.